Европейски парламент
2019 – 2024

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P9_TA(2023)0455

Европейските избори през 2024 г.

Резолюция на Европейския парламент от 12 декември 2023 г. относно европейските избори през 2024 г. (2023/2016(INI))

Европейският парламент,

— като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), и по-специално членове 10 и 14 и член 17, параграф 7 от него,

— като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално членове 20 и 22 от него,

— като взе предвид Директива 93/109/ЕО на Съвета от 6 декември 1993 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в избори за Европейски парламент от граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани[1],

— като взе предвид доклада на своята комисия по конституционни въпроси от 28 април 2011 г. относно предложението за изменение на Акта за избиране на членове на Европейския парламент чрез всеобщи преки избори от 20 септември 1976 г.,

— като взе предвид своята резолюция от 4 юли 2013 г. относно подобряване на практическите условия на провеждане на изборите за Европейски парламент през 2014 г.[2],

— като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2018/673 на Европейския парламент и на Съвета от 3 май 2018 година за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 1141/2014 относно статута и финансирането на европейските политически партии и на европейските политически фондации[3],

— като взе предвид Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета от 13 юли 2018 година за изменение на Акта за избирането на членове на Европейския парламент чрез всеобщи преки избори,

---

1 ОВ L 329, 30.12.1993 г., стр. 34.
2 ОВ C 75, 26.2.2016 г., стр. 109.
3 ОВ L 114 I, 4.5.2018 г., стр. 1.

приложен към Решение 76/787/ЕОВС, ЕИО, Евратом на Съвета от 20 септември 1976 г.[1],

— като взе предвид своята резолюция от 26 ноември 2020 г. относно равносметката след изборите за Европейски парламент[2],

— като взе предвид съобщението на Комисията от 3 декември 2020 г., озаглавено „План за действие за европейската демокрация“ (COM(2020)0790),

— като взе предвид своята позиция от 3 май 2022 г. относно предложението за регламент на Съвета за избирането на членове на Европейския парламент чрез всеобщи преки избори и за отмяна на Решение 76/787/ЕОВС, ЕИО, Евратом на Съвета и на Акта за избиране на членове на Европейския парламент чрез всеобщи преки избори, приложен към това решение[3],

— като взе предвид измененията, приети от Европейския парламент на 15 септември 2022 г., към предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно статута и финансирането на европейските политически партии и на европейските политически фондации[4];

— като взе предвид измененията, приети от Европейския парламент на 2 февруари 2023 г., към предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно прозрачността и таргетирането на политическото рекламиране[5],

– като взе предвид своята резолюция от 14 септември 2023 г. относно парламентаризма, европейското гражданство и демокрацията[6],

— като взе предвид Решение (ЕС) 2023/2061 на Европейския съвет от 22 септември 2023 г. за определяне на състава на Европейския парламент[7],

— като взе предвид член 54 от своя Правилник на дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по конституционни въпроси (A9-0332/2023),

A. като има предвид, че изборите за Европейски парламент през 2019 г. регистрираха най-висока избирателна активност за изборите за Европейски парламент през последните 20 години с участие на 50,66% от електората (увеличение с осем процентни

---

1 ОВ L 178, 16.7.2018 г., стр. 1.
2 ОВ C 425, 20.10.2021 г., стр. 98.
3 ОВ C 465, 6.12.2022 г., стр. 171.
4 ОВ C 125, 5.4.2023 г., стр. 485.
5 ОВ C 267, 28.7.2023 г., стр. 36.
6 Приети текстове, P9_TA(2023)0330.
7 ОВ L 238, 27.9.2023 г., стр. 114.

пункта в сравнение с 2014 г.), което изпраща положителен сигнал, че европейските граждани проявяват нарастващ интерес към събитията на равнище ЕС и че според тях законодателството на ЕС оказва въздействие върху всекидневието им; като има предвид, че 19 държави членки съобщиха за нарастваща избирателна активност на национално равнище, със значително увеличение в сравнение с 2014 г. в Полша, Румъния, Испания, Австрия, Унгария, Германия, Словакия и Чешката република;

Б. като има предвид, че решението на Съвета от 2018 г. за изменение на Акта за избирането на членове на Европейския парламент чрез всеобщи преки избори включваше някои подобрения, като например добавянето на логото на европейските политически партии в бюлетините за изборите за Европейски парламент; като има предвид, че то предстои да бъде ратифицирано от всички държави членки; като има предвид, че предложеното европейско избирателно право, прието от Европейския парламент на 3 май 2022 г., което съдържа важни подобрения, ще бъде насочено към преодоляване на настоящата фрагментация на 27 различни избирателни системи, ще осъвремени избирателните правила и ще ги направи по-еднородни в рамките на ЕС;

В. като има предвид, че системата на водещите кандидати би могла да поощри европейския обществен дебат и да овласти европейските политически партии;

Г. като има предвид, че изборите за Европейски парламент през 2019 г. не доведоха до избора на председател на Комисията чрез системата на водещи кандидати; като има предвид, че липсата на реформа на европейското избирателно право беше допълнителна пречка за успешното прилагане на процеса на водещи кандидати; като има предвид, че това неприлагане на системата на водещи кандидати доведе до разочарование сред много гласоподаватели и намали доверието им в процеса; като има предвид, че на европейските изборите през 2024 г. трябва да се избегне такова разочарование; като има предвид, че изборът на председател на Комисията зависи от осигуряването на подкрепа от страна на мнозинството от членовете на Европейския парламент;

Д. като има предвид, че ефективното прилагане на системата на водещи кандидати изисква Парламентът да може да посочи общ кандидат за председател на Комисията преди предложението на Европейския съвет;

Е. като има предвид, че няколко държави членки все още не са предприели подходящи действия за премахване на съществуващите пречки и не са приложили подходящи механизми, за да се улесни гласуването от страна на гражданите с увреждания, като по този начин се възпрепятства

пълноценното участие и представителство на тези граждани в демократичните процеси;

Ж. като има предвид, че пълното упражняване на избирателните права, предоставени от Договорите на мобилните граждани в изборите за Европейски парламент, все още е възпрепятствано от необосновани пречки пред демократичното участие, включително липсата на осведоменост относно приложимите условия и правила; като има предвид, че Комисията представи законодателно предложение, в което се разглеждат някои от тези опасения;

3. като има предвид, че политическите кампании за европейските избори, провеждани в държавите членки, твърде често не са достатъчно „европейски“, а вместо това са доминирани от политически дискусии от чисто национално, регионално и местно естество; като има предвид, че политическите партии и кандидатите носят отговорност за адекватното информиране на гражданите относно предизвикателствата пред политиките на равнището на ЕС;

Укрепване на европейската демокрация на изборите през 2024 г.

1. приветства по-високата избирателна активност на изборите за Европейски парламент през 2019 г. и се стреми да работи за по-нататъшно увеличаване на избирателната активност на европейските избори през 2024 г.; подчертава значението на увеличаването на участието в изборите; отбелязва, че са необходими допълнителни усилия за увеличаване на избирателната активност сред мобилните граждани; изразява съжаление относно липсата на напредък от страна на Съвета към приемане на новия европейски избирателен закон, приет от Европейския парламент на 3 май 2022 г.; призовава за бързото му одобряване от Съвета; очаква Съветът да постигне компромис с консенсус по целия текст на предложението на Парламента;

2. подчертава важната роля на европейските политически партии и всички съответни заинтересовани страни от обществото за приноса към дебата по въпросите на европейските публични политики и за формирането на европейско политическо съзнание; изразява съжаление обаче, че ограниченията съгласно настоящите европейски и национални регулаторни рамки не позволяват на европейските политически партии да участват пълноценно в европейските предизборни кампании; насърчава европейските политически партии да провеждат свои собствени кампании за европейските избори; призовава националните и европейските политически партии, както и когато е приложимо, държавите членки:

— да проведат кампанията за европейските избори в съответствие с ценностите на Съюза,

— да поддържат демократичните стандарти и вътрешните правила за партийна демокрация, за да се гарантира по-специално, че номинирането на кандидати, включително на водещи кандидати за председател на Европейската комисия, се извършва по демократичен начин,

— да изготвят манифести своевременно преди изборите,

— да увеличат видимостта на европейските политически партии в обществените дебати и медийните кампании, включително техните имена и/или тяхното лого,

— да идентифицират последователно своите европейски партньори в своите публични съобщения,

— да подкрепят поставянето на имената на европейските политически партии и/или тяхното лого на видимо място на бюлетините и материалите за кампанията,

— да повишават осведомеността относно новоизготвените правила за европейските политически партии и европейските политически фондации преди официалното им влизане в сила,

— да постигнат споразумение относно начина на действие по време на следизборния процес, включително относно преговорите за председателите на институциите на Съюза;

3. подкрепя Плана за действие за европейските кампании (E-CAP), изготвен от Органа за политически партии и политически фондации (APPF), по-специално по отношение на видимостта на водещите кандидати и европейските политически партии; подчертава значението на работата на APPF за информиране на гражданите;

4. изразява съжаление, че системата на водещи кандидати за избор на председател на Европейската комисия не беше приложена на европейските избори през 2019 г.; изразява съжаление освен това относно липсата на напредък по този въпрос от 2019 г. насам от страна на Европейския съвет и Европейската комисия, които се ангажираха да подобрят европейската демокрация; счита, че е необходима ясна и надеждна връзка между избора на гласоподавателите и избора на председател на Комисията; призовава европейските политически партии, националните политически партии и националните правителства да работят заедно, за да гарантират този резултат на следващите избори; посочва, че изборът на председател на Комисията зависи от осигуряването на подкрепа от мнозинството от членовете на

Европейския парламент, така че да бъдат изцяло отчетени изборните резултати, както е предвидено в Договора от Лисабон;

5. призовава Европейския съвет да предостави сигурност на европейските граждани относно системата на водещи кандидати и да сложи край на сделките при закрити врати; настоятелно призовава Европейския съвет да започне консултации за тази цел достатъчно рано с оглед на прилагането на принципа на водещи кандидати в светлината на резултатите от изборите за Европейски парламент;

6. очаква всички европейски политически партии да номинират своите кандидати за длъжността председател на Комисията своевременно, най-малко 12 седмици преди изборния ден;

7. призовава за създаването на междуинституционално споразумение между Парламента и Европейския съвет относно системата на водещите кандидати в рамките на член 17, параграф 7 от ДЕС; изисква от председателя на Европейския парламент незабавно да започне подготвителната работа, която да доведе до такова споразумение; счита, че водещите кандидати и председателите на европейските политически партии и съответните им парламентарни групи следва да започнат преговори незабавно след европейските избори през 2024 г. за постигане на споразумение от името на Европейския парламент относно общ кандидат за председател на Комисията, преди Европейският съвет да направи своето предложение;

8. счита, че водещият кандидат на европейската политическа партия, получила най-голям дял от местата в изборите за Европейски парламент, трябва да бъде на първо място в преговорите за определяне на общия кандидат с най-голямо мнозинство, следван, ако е необходимо, от другите водещи кандидати в това усилие, пропорционално на дела на местата, получени от техните съответни европейски политически партии; предлага председателят на Европейския парламент да бъде на разположение, ако е необходимо, за да направлява този процес;

9. подчертава, че ще бъде прерогатив на председателя на Европейския парламент да съобщи на Европейския съвет името на общия кандидат на Парламента за длъжността председател на Европейската комисия;

10. препоръчва, при липсата на общ кандидат на Европейския парламент за председател на Комисията, председателят на Европейския съвет да започва консултации с председателя на Европейския парламент, водещите кандидати, председателите на европейските политически партии и на съответните им парламентарни групи преди предложението на Европейския съвет до Европейския парламент;

11. счита за тази цел, че Европейският съвет следва да изчаква с предложението си за председател на Европейската комисия, докато Европейският парламент представи общ кандидат, в съответствие с подходящите консултации, посочени в член 17, параграф 7 от ДЕС, и принципа на лоялно сътрудничество;

12. припомня прерогативите на Европейския парламент да избира свой собствен председател;

13. очаква европейските политически партии и техните парламентарни групи да приемат „споразумение за парламентарния мандат“ за законодателния период 2024 – 2029 г. като начин за осигуряване на мнозинство в Парламента преди назначаването на Комисията, което да представлява основа за нейната работа и гаранция за европейските гласоподаватели за съгласувани последващи действия във връзка с изборите; всеки кандидат за член на Европейската комисия трябва да се присъедини към това „законодателно споразумение“, за да получи подкрепата на мнозинството от Парламента; отбелязва, че широката политическа подкрепа е от решаващо значение за прилагането на такова споразумение;

14. счита, че определянето на един общ европейски ден за гласуване ще доведе до по-последователни общоевропейски избори;

15. припомня отговорността за политически надзор, възложена на Парламента от Договорите; подчертава, че отчетността на Комисията пред Парламента представлява важен принцип на вътрешния демократичен контрол; припомня, че изслушванията на кандидатите за членове на Комисията и на колегиума на членовете на Комисията са решаваща стъпка към по-нататъшната демократизация на процеса на вземане на решения в ЕС и значението им като средство за това Парламентът да поеме по-голяма роля в определянето на дневния ред на равнище ЕС нараства;

Участие на гражданите и право на глас

16. счита, че е от съществено значение да се гарантира, че всички граждани на Съюза, които имат право да избират и да бъдат избирани, включително мобилните граждани на Съюза, гражданите с увреждания и бездомните граждани, могат да упражняват това право;

17. призовава държавите членки да гарантират достъпността на изборите чрез въвеждането на мерки, насочени към осигуряване на достъп до информация и достъпни условия за гласуване – например използването на помощни технологии, формати и техники като брайлово писмо, QR кодове, едър шрифт, аудио базирана информация, тактилни шаблони, лесна за четене информация и комуникация на жестомимичен език; счита, че

кампаниите за повишаване на обществената осведоменост са от ключово значение за повишаване на избирателната активност, и призовава държавите членки да положат всички усилия в това отношение, като включат и организациите на гражданското общество;

18. счита, че достъпът до информация относно предизборната кампания е необходимо условие за подобряване на участието на гражданите в изборите; призовава държавите членки да насърчават своите национални медии да отразяват изборите по начин, който позволява на европейските граждани да упражняват правото си на глас и да възприемат избраното от тях европейско измерение, включително в селските райони;

19. счита, че институционалната информационна кампания на Парламента допринася, в сътрудничество с организациите на гражданското общество, за дебата по въпросите на европейската обществена политика и за формирането на европейска политическа осведоменост относно парламентарната демокрация и е в подкрепа на предизборната кампания, водена от всички европейски политически партии; приветства координираните усилия, полагани от всички институции на ЕС в това отношение;

20. отново призовава държавите членки да позволят на всички граждани на Съюза, които живеят или работят в трета държава, да получат право да гласуват на изборите за Европейски парламент; приканва държавите членки да работят съвместно с Европейския парламент и Европейската служба за външна дейност, за да информират гражданите на Съюза в трети държави относно европейските избори и да улеснят тяхното участие в тези избори; призовава върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност да насърчава министрите на външните работи на държавите членки да обменят най-добри практики за информационни кампании и да улесняват договореностите за гласуване от чужбина, включително създаването на достъпни избирателни секции извън ЕС и използването на пощенски или други форми на дистанционно гласуване;

21. изразява съжаление, че липсата на напредък в Съвета по предложението на Комисията за директива на Съвета за определяне на условията и реда за упражняване на правото да гласуват и да се кандидатират на избори за Европейски парламент от мобилни граждани на Съюза ще попречи на влизането в сила на нововъведенията, предложени от Комисията и Парламента, навреме за изборите през 2024 г.;

22. насърчава въвеждането на гласуване по пощата, за да се гарантира, че невъзможността да отидат в избирателните секции през изборния ден няма да възпрепятства гражданите на Съюза да упражняват правото си на глас; освен това се застъпва за

въвеждането на допълнителни инструменти за улесняване на гласуването, като например предварително физическо гласуване и гласуване чрез пълномощник, както и електронно и онлайн гласуване;

23. счита, че равенството между половете е ключов елемент за подобряване на представителството на изборите; приветства постигнатия напредък към балансиран по отношение на половете Парламент след изборите за Европейски парламент през 2019 г., но подчертава съществуващите различия между държавите членки по отношение на равнищата на представителство на жените; във връзка с това насърчава прилагането на разпоредбите, приети от Парламента на 3 май 2022 г. относно новото европейско избирателно право;

24. счита, че държавите членки следва да обмислят привеждането в съответствие и снижаването на възрастта за гласуване и на минималната възраст за кандидатиране, както е посочено в предложението за избирателно право и заключенията на Конференцията за бъдещето на Европа;

Институционална устойчивост

25. счита, че дезинформацията и външната намеса представляват сериозна атака срещу почтеността на изборния процес и срещу европейската демокрация; подчертава, че цифровите платформи играят съществена роля в борбата с дезинформацията;

26. признава усилията, положени от институциите на ЕС за борба с дезинформацията и външната намеса, като например Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията от 2022 г. и системата за бързо предупреждение; въпреки това подчертава необходимостта от по-стабилни гаранции и мерки срещу дезинформацията и вътрешната и външната намеса в изборния процес; поема ангажимент да увеличи усилията си за борба с опитите за външна намеса в рамките на Европейския парламент;

27. посочва текущите междуинституционални преговори относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските политически партии и фондации, призовава Комисията и Съвета да продължат междуинституционалните преговори в дух на лоялно сътрудничество; приветства споразумението, постигнато от съзаконодателите, относно регламент на Европейския парламент и на Съвета относно прозрачността и таргетирането на политическото рекламиране; приветства приложимостта на някои от неговите разпоредби, като например тези относно недискриминацията, преди изборите през 2024 г.; призовава държавите членки да приложат изцяло останалите разпоредби на регламента след влизането им в сила;

28. припомня, че Парламентът прие резолюция и понастоящем работи по предложения за изменение на Договорите, наред с другото, за увеличаване на демократичната легитимност на ЕС и за създаване на възможност за подходящи последващи действия във връзка с предложенията, приети от Конференцията за бъдещето на Европа; отбелязва, че изборите през 2024 г. представляват уникална възможност за започване на общоевропейски дебат относно реформата на Съюза въз основа на предложенията за реформа на Договорите, представени от Парламента; призовава Европейския съвет бързо да приеме позиция относно провеждането на конвент след приемането от Парламента на неговите предложения; отново изразява подкрепата си за реформа на Договорите в този контекст;

29. призовава за реформа на Договорите и настоятелно призовава Съвета и в крайна сметка Европейския съвет да предприемат действия по предложението на Парламента за задействане на член 48 от ДЕС, за да бъде създадена конвенция;

30. подчертава необходимостта от укрепване на доверието на избирателите в изборните процеси, като се гарантира, че всички избори са свободни и честни; отбелязва във връзка с това, че от 6 до 9 ноември 2023 г. ОССЕ проведе мисия за оценка на потребностите в четири държави членки, за да проучи подготовката на мисия за наблюдение на европейските избори; предлага на председателството на Съвета да насърчи държавите членки да изпратят писма покани до ОССЕ за наблюдение на изборите за Европейски парламент и да се възползват в пълна степен от тази възможност;

31. изисква от своята комисия по конституционни въпроси да проучи дали някои от разпоредбите и препоръките на настоящата резолюция биха могли да бъдат включени в Правилника за дейността на Парламента;

°

° °

32. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.